

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy óra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:
Főpiaz, a városházzal
szemben.

Hirdetések a legmór-
sokellett árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KOZLÖNYE.

Parlamenti munkaprogramm.

Debreczen, szept. 3.

(—s). A parlamenti ülészak megnyitásának közeledtére, ellenzéki lap-társaink quasi ujult erővel beleesnek ismét a kormányfaló hangulatokba. Pedig a kormány még meg sem kedete parlamenti működését, s egyelőre csak minisztertanács tartatott a legutóbbi napokban, a mely egy félhivatalos forrás értesítése szerint a legközelebb megnyitandó ülészak munkaprogramm-jával foglalkozott és ennek hírére azonnal megnyitak az ellenzéki szidalmak árjának zsilipjai, hogy ezt a „gyenge,“ „tehetetlen“ Bánffy kormányt elme-ritsék.

Volt olyan lap is, a mely azon kezdte a kormány tehetetlenségének hangoztatását, hogy a Bánffy-miniszterium csak azért tart vakációt, mert más módon nem képes életét meghoszszabbítani. Ez igazán nevetséges állítás, a minőt csak az jelenthet ki, a ki semmiképen sem tudja, hogy mit mondjon. Hisz vakációt minden miniszterium és minden parlament tart és a Bánffy-kormány nem tart hosszabb szünetet, mint általában nálunk szokássá vált. És biztosíthatjuk az ellenzéki sajtót, hogy a kormány nem jelentéktelen adatokkal fog beszámolni arról, mit a vakáció alatt végzett.

A mint pedig ismeretessé lett a

kormánynak a munkaprogrammja a legközelebb megnyitandó országgyűlési ülészakot illetőleg, az ellenzéki sajtó gunyos szánakozással igyekezett ezt a programmot, mint valami tehetetlen vergődést kommentálni. A Bánffy kormány tehát — uti figura docet — ezután sem számíthat kegyesebb magatartásra ellenzéki részről, mint eddig. Nem hivaatkozhatik tehát ezután sem másra, mint saját és pártja erejére, sőt számításba kell mindig vennie az ellenzéki pártok erejét. De az annál jobb, mert így legalább mindig tudhatja, hogy minő erők állanak rendelkezésére, s minőkkel kell megküzdenie.

A többször említett munkaprogramm épen nem mondható nagyszabásu, tervekben bővelkedőnek, de nézetünk szerint erre a most megnyitó ülészak nem is alkalmas, és pedig két okból; először azért, mert semmi esetre sem helyén való egy ugyszólván a választások küszöbén álló parlament munkával, különösen pedig elvi jelentőségű munkával tulterhelni, másodsor pedig azért, mert a millenáris ünnepnek díszé és méltósága feltétlenül megkivánja, hogy belpolitikai viharjaink a jövő évben szüneteljenek, s új viharok föl ne idéztessenek.

A milleneum lezajlása után következő általános képviseléválasztások a kellő alkalom, mikor az ország politikai közvéleménye megnyilatkozhatik,

s akkor ismét megújulhat a politikai küzdelem, de addig legalább bizonyos pártközi békének kell uralkodnia.

A kormány tehát a tapintat törvénye szerint cselekszik, midőn a parlamenti ciklus utolsó ülészakát olyan munkaprogrammjal töltötte be, a melynek egyes pontjai, mint az egyházpolitikai reformok befejezése, az általános béke helyreállítását célozza, mások meg, mint a kuriai bíraskodás és a közigazgatási bíróság ügye általános közohaját képezik a politikai pártoknak. S ha ezekhez hozzá vesszük még a költségvetés tárgyalását, mely nálunk — sajnos — állandó gyakorlat szerint hónapokig szokott eltartani, és ha figyelembe vesszük, hogy az államélet folyó ügyei kapcsán egyéb kisebb törvényhozási munkák is kerülnek majd napirendre, akkor be kell látnunk, hogy az októbertől áprilisig terjedő ülészak tökéletesen el van látva kellő munkával, s nagyon meg lehetünk elégedve, ha ezt a munkát elvégzi a parlament. Mert bizony a budgetvitának terjengősége már sok ülészakot tett terméketlenné, amire a képviselőház restanciái elég bizonyítékot szolgáltatnak, s a töméntelen beszédek veszélye most fokozottan nagy, a mikor a választások közeledése hazabeszélésre ösztönöz s még a némák is megszólalnak, hogy a mandátumot megszolgálják.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Csak álom volt!

Irta: Cs. Adorján.

Munkámmal elkészülék. Hogy azokat a komoly gondolatokat kiverjem fejemből, melyek egészen behálózzák eszmecsoportjaimat a napi foglalatoság alatt, elhatároztam, hogy megnézem a debreczeni asphalt viszonyát a naphoz, — elhagytam kised lakásom, sétálni menék.

Levettem a tinta foltoktól beérdemjelezett kabátom s legújabb ruhámat felhuzva a Piaczra léptem. Mig a „kezet csókolom, nagysád“, a „jó napot, urambátyám“, a „servus pajtás“ tartott, figyelmem alig terjed ki valamire; — de midőn ismerőseim üdvözléséből kifogytam, jobban kezdék tekinteni. Láttam gyümölcsöt áruló kofákat, levélhordókat, iskolás gyerekeket, hordárokat, de legjobban meglepett egy bolt előtt álló csoport. E gárda leginkább öreg anyókákat számlált. Van időm, gondolám, tehát felhasználom az alkalmat megtudni, hogy vajjon Magyarország culturviszonyát mélyen oldalvilágítják meg azok a lények, kik a foghíjasok, — hogy ne mondjam, a fogatlanok osztályába tartoznak.

Még jó távolságban voltam tőlük, a midőn filemhez már eljutott az anyókák szájcsattogásának néhány accordja. A dolog még

inkább kezdett érdekelni s amugy sunyi kutya módjára a fal mellett mindig közelebbközelebb hazódék; de miután észrevettem, hogy őket egyáltalában nem háborgatom, nem zavarom, beállottam rendes hallgatónak.

Most láttam csak, hogy mi it a bibi. A nagy lotteria tábla előtt állottak s a kihuzott s kihuzandó számokat hányták, vetették, szóval: combináltak, áhá, most már értem! Hát az az öt numerus gyűjtötte össze azt a phalantot, amely egy részét képezi annak a hadnak, a mely éjjel a sz. Gellért hegyen tanyázik várva a nap feljöttét seprűiken lovagolva. Ezek azok, kik minden álmod számok alapján tudnak megfejteni s a leghitetlenebbeket is meg tudják reális uton magyarázni.

Nem akarva őket zavarni elhagyám e trudpot, de nem tagadom, hogy némi befolyással volt reám e találkozás, miután én is az álomról kezdtem gondolkozni s együtt. Óh, be szép is volt!

A midőn kis ágyam egyszerű párnái közé rejtém fejemet, lezáródtak szempilláim s olyan édes, ellenállhatlan vágy fogta el valómat az álom után. Midőn a küzdelem megszűnt az ébrenlét és alvás között, jött egy kellemes, egy boldogító érzet, egy gyönyörű édes álom.

Oly rózsás, ragyogó köd támadt szemem előtt; azután lassankint szétfoszlott ez s egy homályos alak körvonalai tűntek fel, melyre egyek határozottabbak lettek, egyre közelebb jöttek, mignem kivált belőlük

az aranyos Médike képe. Az a gesztenyebarna, mint mondani szokás: bamvas-barna leány, a kit a többiek kissé merésznek és tulságosan vognak találnak, de a kiről én tudom, hogy jószívű, édes, vidám, gondatlan-ságában bájos gyerek.

Azt jó előre jelzem, hogy a szép Médi-kével oly viszonyban voltam, a mely ép annyira állt távol a barátságtól, hogy szerelemmé ne válhasson. Vagy még jobban: a mi viszonyunk inkább apró bizalmasodásban nyilvánult, mely egymás társaságát íesztelenné és kedvessé tette. (Igaz?) Azonfelül vonzott engem a szép leány csapongó egyénisége is, mely tizenöt éves létére megmagyarázhatatlan gyermekes naivításokban és nem kevésbbé megmagyarázhatatlan érett megfontolt nyilatkozatokban tarult elem. Kaleidoszkopnak tűnt fel, mely mindig mást mutat, de mindig szépet, összhangzatost, vonzót és kellemest, hogy munkától kifáradt idegeimnek rendeseu társaságában kerestem és találtam üdülést.

... Künn voltunk a gondos anyai kezek által ápolt lugasban, a mely a ház udvarának egy részét foglalja el. Médi a varrógép előtt ült s szép nagy szemével kísérté a gép öltéseit.

Csöndes, szép augusztusi délután volt. Nem volt már nagyon meleg. „Hiszen már zabtarlóról fujt a szél.“ A határban körskörül lehetett hallani, mint morognak a cséplőgépek, azok az önzetien vadállatok, a melyek azt rágják meg, a mit mi fogunk

A püspöki konferencia.]

Budapest, 1895. szept. 3.

Tegnap véget ért a püspöki konferencia, teljesen befejezte az elébe szabott munkáját és a két körlevél, melybe különösen Hornig báró veszprémi és Steiner székesfehérvári püspöktől vettek fel több módosítványt Esztergomban nyomatik és szeptember hó 29-én fog megjelenni.

A hívekhez intézendő magyar nyelvű körlevél: „Az a szerencsétlenség, mely hazánkat érte“ bekezdéssel kezdődik és különösen felhív mindenkit arra, hogy az egyházi házasságot megkötni el ne mulassák, mert másképen isten és az egyház előtt házastestek nem lesznek tekinthetők. A körlevélnek mindenestire legérdekesebb része, a melyben kimondatik, hogy az egyház nem hajlandó egyetlen egy házassági pert sem átadni a polgári bíróságokhoz — politikai akcióra azonban és ez természetesen is egy szóval sem történik felhívás.

A M. Á. a következőket írja:

A tanácskozás második napján a hívekhez intézendő körlevelet tárgyalták, melynek tenorja, hogy a „szerencsétlen“ törvények (expressis verbis) felidézte helyzetben a hívek kényszerülve vannak ugyan a polgári házasság megkötésére, nehogy hátrányos magánjogi következmények származzanak, de azért az egyházi házasság teljes erkölcsi erejében fennmarad, a hívek tehát felhivatnak, hogy az állami házassággal ne érjék, mert az az egyház előtt sohasem lesz házasság, sőt az csak államilag egybekeltekkel szemben az egyházi fenytékek is alkalmazhatni fognak. Felhivatnak a hívek, hogy még az állami házasságra való jelentkezés előtt jelenkezzenek egyházi házasságra és utasítatnak a lelkészek, hogy az egyházi akadályok tovább is érvényben maradnak.

E körlevélben a püspöki kar keserű hangon emel panaszt a nemzet előtt, hogy magyarországnak kilencszázados keresztény jellegét törli el az állam azzal, hogy a házasság szentségét egyenesen megtagadva, ez erkölcsi institucziót egyszerű szerződésé degradálja. Még erősebb hangot használ a lelkészekhez intézendő körlevél, melyben a jövő küzdelmeire is megadatik az utasítás.

A magyar körlevelet a püspöki kar szeptember 29-én fogja a szószékről a híveknek felvitatni.

— **Belföldi hírek.** (Hódolat Schlauch-nak.) Abból az alkalomból, hogy a P. H. támadást intézett Schlauch Lőrincz, nagyváradai bíboros ellen, a nagyváradai katolikusok nagygyűlésre gyűltek össze. Dus László száztagu küldöttséggel tisztelgett a bíborosnál, aki a bizalomért hálás közönyt mondott. A tisztelgés után a bíboros a küldöttség tagjaival hosszasan és barátságosan beszélgetett el. — (Lévay József.) Borsodmegye alispánja tényleg beadta lemondását. A megye első tisztviselője előrehaladt korára való tekintetből tette e lépését. A vármegye intéző körei mindent elfognak követni, hogy a maradásra bírják. — (Baltik püspök beiktatása.) Balassagyarmaton Baltik Frigyes püspöknek, mint a b-gyarmati evang. egyház ielkészenek beiktatása vasárnap fényes egyházi ünnepélyek és hazafias ovációk között ment végbe a dunáninneni egyházi kerület számos világi és papi notabilitása, továbbá Nógrádmegye és B-Gyarmat város közönségének lelkes részvéte mellett.

— **Külföldi hírek.** (A király Csehországban.) A király vasárnap érkezett Budweisbe a hadgyakorlatokra. Tegnap reggel kocsin a hadgyakorló tere ment. A német császár parancsára Eulenberg gróf nagykövet a napokban Stettinbe utazik, hogy Ferencz József királyt ott tartózkodásakor üdvözölje. (A forrongó Balkán.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a bolgár exarcha komoly konfliktusba keveredett a portával, mert a porta az új bolgár püspökök kinevezése helyett visszahívta az üszkübi és wels-i püspököket. — (A Szedán ünnep.) A szedáni kapituláció évfordulóját nagy lelkesedéssel ünnepelték Berlinben. Vilmos császár a sedáni emlék napra meleg hangon üdvözölte Bismarck herceget, melyre Bismarck hódolatteljes hangon válaszolt. — (Tüntetés a kis királynő ellen.) Vilma hollandi királynő, tegnap ünnepelte 15-ik születésnapját. Ebből az alkalomból a szocialisták tüntést rendeztek a királynő ellen, mely később véres verekedéssé fajult. Tizenhatszáz megsebesültek és 60 embert letartóztattak. — (Don Carlos lemondása.) Karlista körökben az a hír van elterjedve, hogy Don Carlos leszándékozik mondani koronajogairól fia Yayne javára. — (A negyvenötödik csillag.) Az észak-amerikai Egyesült Államok hadügyminiszterének rendeletére még egy

csillagot vettek föl a köztársaság csillagos lobogójába. Az új csillag Utah államot képviseli, mely 1896. július negyedikén lép be az Unióba.

Mitrovics és „Dolgozatai.“*

Nem szándékoztam Mitrovics Gyula tisztársam személyét irodalmilag érinteni, soha nem is én voltam a kezdő. Mivel azonban ő jónak látta — miért? nem tudom — „Oculus“ féle röpirat után nyíltan ellenem fordulni, nevem a debreczeni választó polgárok előtt meghurcolni, kénytelen vagyok némi felvilágosítással szolgálni.

I. Debreczenben a napokban lett ismeretessé a következő kis munka „Dolgozatok az egyházi és iskolai élet köréből“. Irta Mitrovics Gyula I. füzet S. Patak, 1895, 8 r, 40 l. E füzetben csak a 22 sornyi sorvány „előszó“ az új. A többi nem más, mint az ellenem 1884, és 1885-ben általa irt hittani vita újra lenyomatása a S.-Pataki Lapokból. Az előszóban levő azon állítást kockaztatja — ha lenne a ki elbinné — az hogy én ellenem ő védelmezte a magyar ref. egyház orthodoxiáját annak idején. A ki egyházi irodalmunkkal foglalkozott, tudja hogy én a hitvédő irányzat híve voltam 1866. óta, ő pedig a modern (az az új) theologia szószólója volt 1868 óta, tehát semmi szükség nem volt ellenem védeni az evangéliomelvű (orthodox) irányt, midőn még is ily tárgyain tételt dob ki, az nem egyéb szójátéknál, és az orthodoxia palástjának látszólagos felölteni akarása; szójáték mert nem vallja be nyíltan, hogy elhagyta eddigi irányzatát. Pedig ez egy sornyi nyilatkozattal feleslegessé lett volna a „Dolgozatok“ kiadása, a most kavargó kételkedés fellegében megnyugtató sugárt lövellt volna szét. Egyenes, kálvinista nyilatkozatot ő nem szokott cikkeiben tenni. Már 1876-ban észrevette ezt a munkácsi lelkész Literáti János, szóról szóra így irván M. ról, ő „valóban kitünő tehetség és egyház politikával bírván, soha és sehol nem mondja azt: ez az én hitvallásom“ (Ev. Prot. Lap. 1876. 158. l.). A színvallás alól 19 év múlva is kisiklik. Ez az ő sajtósági egyházpolitikája, és mégis pellengérré állítja az egyenes uton járót.

* A tanítóképesítő vizsgákon több napi elfoglaltatásom miatt késtem a cikkel.

megenni. A kertből a rózsák és liliumok illatának árja ömlött hozzánk.

A fák alól a kék égboltnak jókora részét láthattuk s azon a fecskék egész seregét, a mint vidám beszéddel ide-oda suhantak a fényes, tiszta légben.

A messze fészkelő csalogány-pár elhozta fiait a közelben álló alacsony fára,

Egy egész fészek apró madár csipogott ott s csevegve rázta kurta szárnyait a szülők elé.

Valamelyik kis csalogány vékony gyermek-hangon dalogatni kezdett. Én félve húzódtam meg egy karos börszéken, a mely türelmesen tartott már néhány száz embert az ölében azóta, mióta mestere életet adott neki

Ott ültem mellette, hozzá közel. Nagy semeit néha rám-rám meresztette, midőn a gyors munkában kifáradt piskóta-lábait olykor-olykor pihenteté.

Ebben a pillanatban csodálatosan bájosnak találtam tiszta arcát, melyen a fakadó remény küzdött a régóta rejtőzködő aggodalommal.

És ebben a pillanatban különös sajnálkozás töltötte el egész valómat. Hirtelen okát sem tudtam adni, de mikor ez az ok élénken, tisztán elem tárult, összerázkódtam s nem volt erőm semmi biztatásra.

Az ok egy fiatal, szürke ruhás, lackcipós jogász gyerek megjelenése volt. Megismertem. A közönséges, tucsat, jószívű, de inkább léha fiatalokhoz tartozott, a kik kö-

zösen bérlik a páholyt a színházban s fiataláguk egy részét minden meggondolás nélkül elpocsékolván, a másik rész szinte képtelen az ártatlan s érintetlen tiszta leány-szív rajongó érzését megérteni.

A szép leány észrevette különböző érzelmeinket, melyek letükrözöttek arcunkról, — láttam csillogó szeméből, bájos zavarban piruló arczáról.

Hisz oly jó, oly kedves teremtés, mint ő, nem akarhat senkinek rosszat; már pedig azt jól tudta, hogy két ember egy a mán nem rágódhatik, ha csak ketté nem vágják, mi pedig: a szürke ruhás ifju s én abban a helyzetben voltunk. Vagy ő eszik többet s ez nekem fáj, vagy én eszem többet s ez nekem árt meg.

Kérőleg s kérdőleg tekintett reám.

Talán bemehetnénk, Médike, mondám, nem minden zavar nélkül.

A gordiumi csomó meg lett bontva.

Egy nagy pattanás, a varrógép tüje eltörök s mi bementünk a nagy zongora szobába, oda, hol én már oly sok kellemes s boldog pillanatot töltöttem el.

A szép Médike megkínált aranyos kacsói által készített mogyoró-torta darabokkal. A mig ez tartott, fogak csattogásán kívül egyebet nem lehetett hallani, bár szívem dobogása nagyon hangos volt, csak hogy a szürke ruhás szomszédom nagyon lármázott, a mint egyenkint, de biztosan tüntette el a torta-darabokat, mint a bűvész a tojásokat a szinpad podiumán.

. . . Ez alatt besötétedett s a szürke ruhás barátom megállott a Médike előtt ép úgy, mint Margithay Tihamér „a kérő“ című képén az a fiatal ember, ki egy kis leány kezét akarja megkérni, tartván a nagy csukor virágot.

Hajam az égnek meredt, homlokomra gyöngycseppeket rajzolt a félelem s mintegy megkövesedett Lóth bámultam a világba, a mely jelenleg előttem csupán a szürke ruhás fiatal emberből állott. Halálfélelemmel volt határos rám nézve minden pillanat, mely ijjesztően csendben mult el ugyanazon állapotban.

Végre megszabadítva engem e kínos állapotól erőt vett rajta a durva prózaiasság s egy nagy körmondatra foglalva köszönetet szavaz a jó mogyoró tortáért.

Na hál Istennek! Szívemből nagyobb kö esett le, mint a milyet most gárditenek le a tokaji Tisza-hid alapjául. Örömmel bekáznizni kezdtem, hogy ennyire csalódtam s szívem megkönnyebbült, midőn a rám nézve legborzasztóbb szó helyett az unalmas, megszokott „jó éjszakát“-ot rebegte el a szürke ruhás fiatal ember.

Még ki is kísértem a legnagyobb szívvellyességgel, csak hogy — távozik. Mikor visszatértem, a Médikét ott találtam előbbi helyén magában. Tehát ismét a legkellemesebb helyzet, az akadályt átugrottuk; ismét ő vele lehetek, kinél szebb leányt még soha sem láttam (asszonyt inkább), kinek érzelmevilágában ott tündöklének a legszebb, leg-

A
kell. Én
képző tár
női pály
alatt buzd
kollégium
sebb czél
sőt régi t
beszéd n
is hasonl
magyar re
tudná ama
tanára se
kikapott a
2-ik oldal
szörnyű t
külömbés
lelkek pél
és a mai
athodoxia
elvi oldal
az életben
megvalósi
hodoxia r
kolléga s
E kimélet
tam, hane
keztetési
vagy ha
és új orth
álló ortho
kettő köz
tetést. Me
az egyh
visszavon
nem az, n
ben, sze
pontos“ c
ladó ortoc
Hiába
részemről.
sonló kim
ven irt el
1885 év
nyomatva
Olvassa e
dasát elle
tárral ren
csavarás,
vén. Tiz
tom érveit
voltam, v
rendszerén
zásra kés

drágább
csak távo
Látta
betakarja
zelme aj
szép leány
Látta
nem egész
önmagáva
názta., Pe
hinnéd, h
sem leszel
majd mag
ved akkor
Kivel
Ne fe
A mi
mozdulata
lángu lám
niát szült
volt az, r
holdról sz
Fáj is k
Médike a
kezdé sim
Játs
gyar dara
szunnyado
tem a zen
semnek
darab elj
voltam.
— M
a legőszi

A „Dolgozatok“ eredetét ismernünk kell. Én mint a debreczeni hittanszaki önképző társulat felügyelő tanára. „A hittanuló pályas a jelenkor követelménye“ cím alatt buzdító beszédet intéztem 1884-ben a kollégium ifjaihoz. Nem tettem benne legkisebb célzást sem Patakra, sem embereire sőt régi tanárjokat Somossyt kiemeltem. E beszéd nem fekszik a közönség előtt, de ma is hasonlóképp buzditanám ifjainkat. A kiblen magyar református szív dobog, az méltányolni tudná ama beszédet. Es ime a szónoklattan tanára semmi érzéket nem mutatott, hanem kikapott abból 6 sort (olvasható a „dolgozatok“ 2-ik oldalán idézve). E 6 sor alapja M. szörnyű támadásának ellenem. Abban én különbséget mertem tenni — sok nagy hívő lelkek példája után — a merevrégiorthodoxia és a mai türelmesebb, haladásra fogékony orthodoxia közt, ki mondván, hogy a tani és elvi oldal mellett az érületben, tettekben és az életben kell a keresztyénség isteni erejét megvalósítani. Mivel e törekvést új orthodoxia néven jeleztem, e két betűért a kolléga szörnyű okoskodásokkal rám rohant. E kiméletlen támadására én sem hallgathattam, hanem hamis okoskodásaira és következtetéseire kimondtam: ha ő nem képes, vagy ha nem akar különbséget tenni a régi és új orthodoxia közt, elfogadom a magában álló orthodox nevet is, fenntartom azonban a kettő közti kelyes és tisztességes megkülönböztetést. Mert mi vagyunk és nem ő örökösei az egyházitan folytonosságának. Ez nem visszavonása állításomnak. Annyival inkább nem az, mert én már 1877-ben, külön füzetben, szembe állítottam volt („Tájékoztató pontos“ cím alatt) a modernizmussal a haladó orthodoxiát. Arra akkor ő nem felelt.

Hiába volt minden mérsékelt higgadt szó részéről. Ujra (2-odszor) nekem rohant, hasonló kiméletlen és szeretetet nélkülöző nyelven irt ellenem. Ez okoskodását tartalmazza 1885 év alatt a „Dolgozatok“ 2-ik része lenyomatva az akkori S. pataki Lapokból. Olvassa el bátran a polgárság M. két támadását ellenem, megláthatja bőven: mily szótárral rendelkezik M. ur, a guny, csürés csavarás, ferdités tárbházat egészen kimerítvén. Tíz év múlva, ma is, megállónak tartom érveimet; én most is az vagyok, a ki voltam, változatlan hiva egyházunk tanrendszerének, megtámadói ellen sorakozásra kész.

Minden igazság akkor derül ki ha az ítélőszék — legyen az a közvélemény — mind két felet kihallgatja. Minthogy az én védekező cikkeim nem teküsznek a polgárság előtt, tehát az egyik tanu kihallgatása után tiszta képet magának az ügyről nem alkothat, — a ki még is dönteni akarna, az csak egyoldalulag, félszegül és így igazságtalanul ítélne. Ez okért a „Dolgozatok jelen alakjukban czélt nem érhetnek az elfogulatlan közvélemény előtt.

A „Dolgozatok“ 25. lapján azon jóslat áll „az új orthodoxiának nem lehet jövője.“ Az elfolyt tíz év felelt erre. A s.-pataki lapok által ápoltt modern vagy szabad theologia csillaga nálunk elhalványult, nagy erővel szervezett telepe a „protestáns egyelet“ meghalt, egykori tábóri központján — Budapesten — egészen más hurokat pengenek; s az általunk körvonalozott új orthodoxia irányában, a tanhűség fentartásával, a keresztyén hitélet megelevenítésére indul az új mozgalom: belmissió, egyházi értekezletek stb. közegek által.

A korszellem nekünk adott igazat, a modern okoskodó theologia még a s.-pataki lapokban is nem oly kiáltó, nem oly lármás.

II. Különbben a „Dolgozatok“-nak szakértők előtt, jelen körülmények közt, erkölcsi értéke nincs, mert a főkérdésben néma marad. Oculus röpirata csak mellékesen, a 6. lapon tett célzást az én velem való hitvitára.

A főkérdés azonban nem ez, hanem az, hogy a Jézus Krisztus feltámadásáról stb. minő hitet ápol a S.-pataki Lapok 1882. évi szerkesztője. Erre egyenesen megfelelve nincs. Tény, hogy azon lapokban a Krisztus feltámadását tagadó, elcsürö-csavaró cikket engedett a szerkesztő M. kiadatni s nem volt rá semmi tiltakozó észrevétele, még egy rövidke csillag jegyzése sem. Pedig a hívők tábora felzudult azon cikkek ellen. Sőt az az ellen felszólalókat maga a szerkesztő gunyolta „Gyenge confessorok“ feliratu cikkében és segélyül hívott ellenünk idegen cikkeket.

Ez által a nyílt részesség beigazoltnak tartható. Éa azonnal felszólaltam hitünk fejedelmének védelmére, ő ezt nem tette, pedig jól kell tudnia Pál apostol tanítását, hogy ha a Krisztus fel nem támadott a haláltól, hiába való a hit és a predikálás. —

Ugyan ki volt ekkor az orthodoxia, a keresztyénség védője, én-e, vagy ő? Könnyű megítélni.

De ő nem is lehetett, mert ő modern theologus volt mindig. Első irodalmi dolgozata „Egyházi és szertartási beszédei“ 1872-ben jelentek meg. Birálójá a budapesti prot. lapban (1872. 620. l.) azt jegyzé meg, hogy az a dolgozat „a rationalismust helyesli“, — dicséri modern theologiai álláspontját.

A X. beszédről így szól: lelkes és meggyőző bizonyítása az azon modern theologiai tételnek, hogy a csodákban többé nem szabad hinnünk; a régi hiedelem észellenes; azért az urvacsora felvétele előtti 3 kérdést megváltoztatta stb.

— Midőn az érdemes Filó Lajos — a ki 1862-ben a feltámadás kérdésében megvívta a tudományos harcot az akkori modernnek ellen, s a kivel együtt közdöttem én is az 1875-ben megindított lapban — közé tette predikációit, maga az akkor még új hittanár M. vette bírálat alá azokat. Epen husvétii beszédét kifogásolta s azt állította „a husvétban nem az a fő: feltámad-e a test“ stb; a másik husvétii homilia pedig oda veti: a Filó álláspontja „orthodox, tartsa meg azt ha áldásosnak hiszi“ (Pr. egyh. s isk. Lap 1872. 435 és 496. l.) A szúrós támadásra a higgadt Filó, kecskeméti lelkész, a magyar ref. egyházak maig is disze, így felelt „Éa most is a bibliai Krisztust vallom s hirdetem, azt az isteni emberi megváltót, a ki a mi megigazulásunkért feltámadott“ (u. o. 556 l.) Ezt a theologiai vallották Debreczenben, ezt Kecskeméten, mert ez a magyar ref. egyház theologiaja ma is, tehát nem a miénk, hanem a pataki némely hittanárok theologiaja tért el az egyházétől.

Második dolgozata M. urnak „Egyháziatlanság és üres templomok“ 1876-ban. Mit mondtak erről egykorulag, és így két évtized előtt, mikor a debreczeni papságnak még gondolata sem fordult meg a közönségben. Az élet és tapasztalat által edzett Literáti János, munkácsi lekipásztor tette azon igen komor hangú, pessimistikus elmékedéseket komoly és alapos bíralat tárgyává; nem én, hanem ő szóljon. A műben „itt-ott találkozik az olvasó idegen növényekkel, melyek hervatag, bádgyadt színűek, illat nélküliek lévén, mint a modernizmus darázs fulánkja fájó szurást okoz.“ (Ev. prot. Lap. 1876. 158.); továbbá elítéli szerző a protestáns orthodoxiát, képzelt modern főlénye fellegvárából, az ellenszenv nem titkolható gunyorával támadja meg Balogh Ferenczet. Ezt Literáti mondá 1876-ban, nyolcz évvel az új orthodoxia mű szó felvévése előtt! Egy újabb adat, hogy mindig ellenfelem volt a támadó. A veterán bíraló arany szavai még ezek „nem elég a műveltség és tanultság, első helyen evangéliumi hit, s belső igaz hitből eredő vallásosság a főkéllék egy lelkészben. Szégyelni való az, ha mást tanít kathedrájában, mint a hogy azon kívül éli.“ (u. o. 174. l.) Ez észrevétele a bíraló tette M. azon szomorú állítására, hogy „egy gyakorlati lelkésztől elég az, ha ő művelt és tanult ember“ (u. o.) Hiszen e kelleket minden tisztviselőtől megvárja a közönség.

III. A magyar ref. egyház rendithetetlen hü fia, a szó, toll és tudomány halhatatlan érdemű nőse, Révész I. 1873-ban vívta, lelki veritékek közt, a moderna romboló theologia ellen nagy harczát, az ország minden részéből csatlakoztak a debreczeni lobogó köré, mert az evangéliumi keresztyénség s ref. egyházunk alapitani ferogtak koczkan. A pataki atyafiak a kik t. i. beleszóltak a hitvitába, a tudós és híhü Dr. Heiszler József kivételével — nem mellette, de ellene sorakoztak. Azon évben írta meg Révész a modernizmus rohanó diadal szekerét feltartóztató nagy értekezését „A magyarországi prot. egyletről“ cím alatt. Ez emlékszerű hatalmas műben rá mutat a modernizmus valódi apjára, a Krisztus tagadó Straus Dávidra, és az ő tanítványára Lang Henrik Zürcki lelkészre

drágább gyöngyök, melyeket a mezék is csak távolról közelítenek meg.

Látlatom őt, a mint finom kezecskéivel betakarja piruló arcját, ha bensőm igaz érzelme ajkaimon ily echora talál: „Jaj be szép leány!“

Láttam, mint takargatta lábait a még nem egészen hosszú ruha alá, hogy elhitesse önmagával, hogy a bakfis-kort már átzónáta. Pedig csalódnál, szép leány, ha azt hinnéd, hogy te nagy leány is lesz! Soha sem leszel! Mert midőn azt mondhatnád majd magadról, hogy nagy leány vagy, szived akkorára régen meg lesz osztva.

Kivel??!!

Ne feleljünk reá!...

A mint ily közletről gyönyörködhettem mozdulataiban, élvezhettem őt, egy nagy lángu lámpát bozta be, mely oly disharmoniát szült a Médike szemvilágával; olyan volt az, mintha tiszta éjjelen a fehér fényű holdról szemünket a piacz lámpáira vetjük. Fájts belé a szemem s mig dörzsölém, a Médike a zongorához ült s aranyos ujjai kezdé simogatni a zongora billentyűit.

Játszott. Először ábrándokat, majd magyar darabokat, melyek oly édesen ringatták szunnyadozó lelkemet. Miután nagyon szeretem a zenét, nem mulaszthattam el tetszémnek gyakrabban is adni kifejezést egy darab eljátszása alatt. Csupa szem és fül voltam.

— Médike, énekeljen is hozzá, — kéréim a legőszintébb arcot vágva, bár belőlem az

egoizmus szólt, mert irigy lettem volna arra, kivel meg kellene osztanom azt a boldog pillanatot, melybe a sors tán véletlenül kergetett.

Énekel. Vagy nem is ének volt az; kifejezni nem tudom, csak annyit mondhatok, hogy gyönyörű volt. Akaratlanul közeledtem hozzá, hogy átfogjam karcsu termetét, hogy megcsókoljam azokat az ajkakat, melyek oly sok szépet tudnak mondani, produkálni.

De boldog helyzetemet megirigyelte az álmat csepegtető pillanat. Mikor már oly közel voltam hozzá, hogy éreztem meleg leheletét, elszállott a pille s szemeim kinyíllottak, felébredék. Ezy jó ideig nem birtam kibontakozni az álom aranyos Mézei közül, de midőn az álom megismertette velem, hogy csak álom volt e kép, szászorta jobban fájt ez énekem.

Eltűnt a szép arc, elhangzott a dal. Nem akarom lefesteni kinjaimat, melyeket az ébredésnél érezék. De nem is tudnám hűen lemesólni. Számba zárom s szívesen viselem el azért a gyönyörért a melyet legalább álomban élvezhettem...

Most már csak egy marad hátra. Csináltak magamnak egy seprő-paripát s egy éjjelen fellátogatók a sz. gellér hegyre s elmondom mindezt azoknak, kiket a nagy lothéria tábla előtt szerencsém volt egyszer már látni. Ezeketől kérek tanácsot s ezek segítségével kombinálom meg azt az öt számot melylyel ha Hanptreffert nyerek együtt zónánk Médikém, de nem — álomban.

kit nagy szónoknak tartottak, s ki a templomi szószékbe bevitte a legpusztitobb modern — az az új theológiát. Ki volt Lang Henrik? egész terjedelemben adja jellemzését Révész Imre az ő Figyelmezője 1873. évi folyamában a 332. lapon. Lang Henrik tagadta a csodákat, az imádság erejét, a földi élet utáni jobb hazát, az örök életet, sőt az élő személyes Isten léteit is. Hiába volt minden írás, a gyakorlati lelkészet tanára Mitrovics ur vállalkozott azon szomorú szerepre, hogy négy év múlva (1877) magyarra fordította Lang H. válogatott Egyházi beszédeit. Illik-e egy ily tagadó theológust, nem is theologust, inkább bölcsészt, mint fejköt beledobni az akkor vajdó állapotban levő magyar theológiába? Mily más jellemű volt Meliusz Péter, Debreczen reformátora a ki a török bég kívánságára: fordítaná magyarra az Alkoránt (a muhamedánusok törvény és hit könyvét,) azt felelte: a keresztyén predikátor tiszte az evangéliumot terjeszteni, nem a muhamedánusmust s a vállalat elől félrevonult. Renán hirhelt Jézus életét 1863-ban, jó pénzért, magyarra fordította egy ref. tanár (nem hittanár), de volt annyi tapintata, hogy nevét oda nem adta. Sőt magyarra tették a prot. egyet emberei Lang Henrik Dogmatikáját is, a fordító hittanár álnevet vett fel. Embert barátjáról, és a lelket táplálékáról lehet felismerni. — A Lang bálványozás (cultus) ellen a debreczeni akkori egyházi lap küzdött, melyet én indítottam és 4 évig szerkesztettem. Abban mondja, a Lang ismertetője, (egy bécsi tudós hittanár) hogy Lang a kegyes látszat örve alatt a szent irással játékot űz. Lang beszédei virágok, de gyümölcs nélkül, hittana felhő és szél, de jótékony eső nélkül. A nehéz időkben hit, erősítő, nem hitrendítő beszédekre van szükség. A világ irodalom széles mezején található magas és bibliai tartalmu ref. hitszónok bő számmal, s nem ezekből választott M. fordításra. Ez is jellemző.

Egy cseppet sem csudálkozom, hogy Debreczen vallásos népe nem hajlandó egy könnyen Mitrovics Gyulát lelkészeül megválasztani, az előzmények és mult indokolja azt. A hívő nép joga magának lelkészt választani. A gyülekezet hitével nem szabad érdekjátékot űzni. Volt már 1839-ben oly eset külföldön, hogy a radikális kormány hittanárul a keresztyénség sarktanát megrendítő híres embert választott; hitéhez hű 40,000 polgár tiltakozott az ellen, s a kormány meghajolt a gyülekezet nyilatkozványára előtt. Élettartamának felén túl görbén nőtt élőfát aligha lehet más irányba hajlítani. A Benedek Mihályok, Budai Ézsaiások, Révészek, K. Tóth Mihályok, ki utóbbi a helyvét hitvallásra hivatkozott, s nyitott bibliájával szállt sirjába — szelleme és emléke hassa meg Debreczen ref. választó polgárait, mikor a választási fontos jogot gyakorolják. Mert multja és jövője felett foghat dönteni. Debreczen, szeptember 2. 1895.

Balogh Ferencz,
hittanár.

Tanügy.

* **Tanárvaltozások a kegyesrenbiéknél.** A depr. róm. kath. gymnasiumban, mely a kegyesrendi tanárok vezetése alatt áll, a következő változások lesznek a most beálló iskolai évre: *Priváry József*, a ki csak a mult évben helyeztetett át a veszprémi gymnasiumhoz, visszatért, *Tóth Pál* pedig Kiss Szebenből ide helyeztetett. Azok közül, a kik a mult évben itt tanítottak, *Farkas Ignác* a *Priváry* helyére Veszprémbe a *Frank Ferencz* tanulmányai befejezése végett kolozsvári egyetemre ment.

* **Az izr. iskolák igazgatója.** A debreczeni izraelita hitközség képviselő testülete vasárnap tartott ülésében *Dr. Kardos Albertet*, a főreáliskola érdemes tanárát választotta meg az izraelita elemi iskola igazgatójává. *Dr. Kardos Albert* új állását

ma foglalta el; részt vett az elemi iskola tanévnyitó ünnepélyén s ott az egybegyült tanulókhöz és a jelenvoltakhoz lelkes hangon tartott beszédet intézett. *Dr. Kardos Albert* ben az izraelita elemi iskola igazán ügybuzgó és gazdag pedagógiai ismeretekkel bíró igazgatót nyert.

* **A tanítóképeségi vizsgálatok eredménye.** Szombaton fejezték be a szóbeli tanítóképeségi vizsgálatokat a kollégiumban. A vizsgálatok eredményét ugyancsak akkor ki is hirdette *Dávidházi János* esperes vizsgálóbizottsági elnök. A vizsgálatra 28-an jelentkeztek, azonkívül két theologus is. Első rész vizsgára tizenegyen mentek, mindanyian sikeres eredménnyel. Egész, illetőleg másod rész vizsgára 19-en jelentkeztek. Ezek közül oklevelet azonban csak 13-an nyertek s hatan javító vizsgára lettek utasítva. Kitűnő oklevelet egyedül *Varga Béla* nyert, a ki *Bernáth Sándor* földbirtokosnál volt nevelő. *Jelesen Csukás Mihály* lett képesítve. A többieket jól, illetőleg elégségesen képesítették.

Irodalom — Művészet.

* **Uj szépirodalmi lap.** Mint bennünk értesítenek, nagy nevű irónk *Vértessy Arnold*, öcscsének: *Vértessy Gyulának* társaságában legközelebb új szépirodalmi lapot szándékozik a fővárosban megindítani. Az új szépirodalmi lap új irányt fog követni. Érdeklődéssel nézünk jó ismerősünk vállalkozása felé.

* **A Nadányi-család története.** Biharvármegye egyik legősibb családja, a körösladányi Nadányi család-megírátja a familia történetét. A családi leveles láda eddig *Nadányi Gyulánál* volt; az ő elhalálózása után a családi iratok a familia seniora id. *Nadányi Miklós* birtokába és őrizetébe mentek át; ki azokat rendeztette és mint értesülünk meg fogja iratni — a többi családtagok hozzájárulásával — a körösladányi Nadányi család történetét. A munka megírására a család *Komáromy Andrást*, a Magyar Tudós Akadémia tagját, a kiváló történetírót akarja felkérni.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 óra, u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a felekek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óraközt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a Keresk akadémia palotájában.

A debreczeni Munkás Dalegylet szept. 14-én tartja a „Margit“-ban táncz és dalestélyt.

Zeneestély a „Bika“ kávéházban: hétfőn Magyar testvérek, szerdán *Rácz Károly*. Az „Angol királynő“ szállóában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, s ombaton d. u. 3—6-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon ként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatanítás. A közgyűlési egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kezdés az előkészítő csoport. Szerdán és pénteken a haladó csoport.

Néptanítók az Árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órakor.

— **Személyi hírek.** *Simon Imre* kir. tanácsos polgármester ma elutazik a Karsbádi fürdőből. Egyenesen Budapestre megy, ahol pár napig marad, hogy ott a minisztériumokban több városi ügy elintézését szorgalmazza. — *Széli Farkas* kir. táblai tanácselnök haza érkezett s a bünygyi osztály vezetését ismét átvette.

— **Szavazás a püspökre.** A helybeli ágostai evangélikus egyház tagjai vasárnap délelőtt közgyűlésre jöttek össze. A közgyűlés egyhangulag határozta el, hogy szavazatát *Zelenka Pál* püspökre adja. Apróbb kérvényezési ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **A debreczeni recitátor öngyilkossága.** Az egyetlen magyar recitátor, ki iskolákban, korcsmákban és szinpadokon interpretálta Shakespearét s mint vidéki színész a legjobbak közül való volt, *Szakáll Antal* Budapesten golyót röpített agyába. 1884-ben föllépett a nemzeti színházban *Tartuffe* szerepében s jelentős sikere is volt, de a nemzeti színház nem szerződtette. Ettől kezdve mint vándor recitátor próbált szerencsét. Sorba járta az országot és bemutatta Shakespearét, hol több, hol kevesebb elismeréssel és anyagi sikerrel. De nem csüggedett mindaddig, míg egy égő szivar okozta következtében ajakrákot kapott. Megoperált ajka összeforrt ugyan s *Szakáll* ismét köru-tra indulhatott, de a beheget ajak akadályozta a tiszta szótárolásban s nem tudott úgy szavallni, mint azelőtt. A rákja is kiújult s *Szakáll* tudta, hogy mi lesz ennek a vége. De megelőzte a vén kaszást. Szombaton reggel fél hét óra tájban a *Diana-fürdő*ben kétszer magára lött. A furdőszemélyzet behatolva a kabinba, ott találta *Szakáll* a divánon ülve, kezében egy hatlövetű revolvert szorongatva, teljesen eszméleténél. Az előhívott mentők is csakhamar ott termettek, *dr. Atzél* orvos kötözte be sebeit. Ez alkalommal konstataáltak, hogy a golyók súlyos, de nem föltétlenül halálos sebet ejtettek az öngyilkoson. — Mialatt sebeit kötözték, elmondta öngyilkossága okát, mely nem más, mint gyógyíthatatlan rákbetegsége az ajkon. Sebei bekötözése után a *Rókus-kórház*ba szállították. Egy levelet hagyott hátra, a melyben bucsút vesz nővérétől, *Szakáll Rózsától*, ki *Krecsányi Ignác*z szintársulatának tagja. — *Szakáll* debreczeni születésű volt s néhányszor szülővárosában is föllépett.

— **Letört bimbó.** Egy piczi kis gyermek, — *Gyürky Adrienne* hunyta örök álomra szemét. A gyászbeset alkalmából édes apja és kis testvérei a következő gyászjelentést adták ki: A legmélyebb fájdalomtól lesújtva tudatjuk *Gyürky Adrienne* folyó hó 2-án, reggeli fél 8 órakor, életének 17 hónapos korában, bélhurutban történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 3-án délután 5 órakor fognak az ágostai evangélikus vallás szertartása szerint, a *Szent-Anna-utcza*i 2321. számú háztól a *Kossuth-utcza*i családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1895. Szeptember 2. Bánatos apa: ifj. *Gyürky Sándor*, *Sándor*, *Iren* mint gyermekei. A temetést a *Gebauer érczoporsó-gyár* temetkezési intézete rendezi.

— **Dalestély kiállításal.** A depr. dalegylet f. hó 7-én este 8 $\frac{1}{2}$ órakor az „*Arany-Bika*“ vendéglő disztermében estélyt tart, mely ezuttal igen érdekesnek ígérkezik. A dalárda pompás énekén kívül érdekességet fog kölcsönözni az estélynek az a kiállítás, melyet a dalegylet diadalmi jelvényeiből rendez. Kiállítják a közelebbi lemergi utjokból hozott emléktárgyakat is. Az estély programjába fel van véve a lengyel-bymunusz zene kísérettel, melylyel *Lembergben* óriási hatást keltett az egyet. *Rácz Károly* zenekara pedig játszani fog a lengyel nótákból, melyekkel meglepte az egyet tagjait is, mikor a lengyelek előtt egész váratlanul játszott. A műsort természetesen táncz fogja befejezni.

— **Öngyilkos asztalosmester.** Kevés szünet után ismét akadt egy ember, ki végképp leszámolt az élettel, s eldobta azt magától. *Elszomorító*, mily gyakran fordulnak elő városunkban öngyilkosságok. Csalódott szerelem, nyomor, a családi viszály, életuntság, azok az okok, melyek öngyilkosságba kergetnek

ifjat, öreg
volnának
is, a mely
megfertőzt
halálos be
kétségbees
reghez fol
kosság hu
nyomor, r
készítettek
Sóvágó
mester m
sor 1645.
totta mag
Sóvágó n
kelt fel.
tűnt, azt
rolni az
valami d
dön az
szarufán
megnézte
saját éde
hirül ad
s majd
— *Pá*
Gyula
ment. C
embert,
volt. S
ba. Az
hátra. T
szonyt e
már két
Egy iz
életének
pedig n
a fasszi
ebben i
délután
—
János
debrez
telői s
három
hát Be
szítmén
hogy
nem c
tapint
pénzt
azt mu
hogy
telárt
is tür
hát a
hogy
szere
a sze
kis ü
ivott,
az ok
a jó
közt
rég
állap
lujáb
13-a
után
ban
falál
teme
egy
Álm
géd

ifjait, öreget, férfit és nőt. Mintha bacillusai volnának az öngyilkosságra való hajlamnak is, a melyek a levegőben terjednek tovább és megfertőztetik az emberek szívét, lelkét, s halálos beteggé teszik a kedélyt, mely végső kétségbeesésében pisztolyhoz, kötélhez, mérreghez folyamodik menedékkül. A mai öngyilkosság *huszonnyolcadik* már ez évben. A nyomor, részint pedig a családi viszályok késztettek arra, hogy megválják az élettől *Sóvágó* hetvenöt éves, nős, családias asztalosmester ma reggel 3—4 óra között nyugoti sor 1645. sz. lakásának padlásán felakasztotta magát s mire észrevették, halott volt. *Sóvágó* ma reggel a szokott időnél jókorabb kelt fel. Nejeének és gyermekeinek ez fel sem tűnt, azt hitték, hogy a boltba megy vásárolni az öreg. Négy óra tájban egyik fiának valami dolga volt a padlásán, felment, s midőn az ajtóhoz ért, meghökkent, mert a szarufán egy embert látott függni. Bement, megnézte közelebből az embert s felismerte saját édes atyját. Lesietett a padlásról s hirül adta a házbelieknek az öngyilkosságot s majd rohant a rendőrséghez jelentést tenni.

— *Pávay Gyula p. biztos Kenézy Gyula dr.* kerületi orvossal a helyszínére ment. Csak ekkor vágta le a még függő embert, de segíteni már nem lehetek, halott volt. *Sóvágót* kiszállították a a közkörházba. Az öngyilkos semmiféle irást nem hagyott hátra. Tetténekokául, nyomort és családi viszonyt emlegetnek hozzátartozói. *Sóvágó* ez előtt már két ízben akart öngyilkosságot elkövetni. Egy ízben fegyverrel próbált véget vetni életének, de ebben megakadályozták, később pedig nagymenyiségű lőport vásárolt bement a fasszinbe, hogy felrobbantsa magát, de ebben is megakadályozták. Temetése holnap délután lesz.

— „**Huzzad lányom huzzad!**“ *Tóth János* uram is egyike azoknak, a kik a debreczeni szijgyártó mestereknek nagy tisztelői s tudják hogy a Debreczenben készült hámok alatt büszkébben lépeget a ló. Bejött hát Bereg Betmárból, hogy debreczeni készítményekkel szerelje fel lovait. Azon pedig, hogy ő a debreczeni bort is szerette, épen nem csodálkozhatunk, s ez az oka a felesége tapintatos intézkedésének is miszerint a pénzt nem adta az ura kezébe. Azonban azt még sem kívánhatta a gondos hitves, hogy a mesterrel a férj parolázzék s a vételért mégis ő fizesse ki. A papucs kormány is türhetőbb, ha a világ nem látja. Átadott hát a legjobb feleség 13 frtot a férjnek, hogy a „gyepiüt, hámot“ megvegye. De őh a szerencsétlen 13-as szám, veszélybe döntötte a szegény *Tóth Jánost*. Hiszen ő csak egy kis üvegecskével akart inni s hogy többet ivott, hogy sokat ivott, annak a 13-as szám az oka. Az órák multak, az üvegek ürültek a jó feleség aggódva kereste a szijgyártók közt a férjet, ki gyepiüt, hámot papucsot rég elfeledett. De sőt előhaladott mámoros állapotban már az hitte, hogy a kedves falujában van, lerázta magáról a szerencsétlen 13-at elindult hogy a jól végzett munka után nyugalomra térjen. Rózsás hangulatában mindenki-ben s mindenben jó ismerősre talált, úgy, hogy utójára a Kossuth-utczai temetőt az ő veteményes kertjének nézte s egy fa hűs árnyában leheverve elaludt. Álmból arra ébredt fel hogy valaki gyöngöden huzogatja a csizmáit. Ő csakis édes

lánykájára gondolt s otthoni kényel emmel elnyújtózva biztatgatta: „huzzad, lányom huzzad! S a lánynak vélt ismeretlen huzta szívesen sőt olyan figyelmes volt, hogy beleélve magát a leány szerepébe, megkérdezte: „hát a kabátot édes apám?“ „Bizony jó lesz édes lányom“. És így tovább, úgy, hogy a nem sokára beálló est alig győzte betakargatni sötét leplével a nagyon nyárias ruházatban hagyott alakot. S mily kegyetlen a sors! A legédesebb álmra mért hozza a legkeserűbb ébredést. *Szegény Tóth János* is félébredt, hogy a legkínzóbb dolgok sorozata lepje meg. Legelőbb észrevette, hogy nincs otthon, aztán, hogy nincs ruhája azfán a 13 frt elfogyott s hogy nincs hám. S még ha eszébe jutott a felesége is, akkor nem csodálkozhatunk, ha oly dult arczzal s oly kétségbeesetten kérte *Pávai Gyula p.* biztost, kogy kerítse elő legalább azt az ismeretlent, ki őt úgy levetkeztette s oly gonoszul megfogadta a szavát: huzzad lányom huzzad.“

— **Hol üznek párt politikát?** Vesztét érző ember szárnalmas vergődéséhez hasonlítható valamennyi cikk, harc és ujdonság, mely mostanában a „Debreczen“ hasábjain megjelenik a papválasztásról. Valamennyi hemzseg a valótlanágoktól, elferdítésekkel és rágalmaságoktól. A főczél: Szele Györgyöt nevetségessé tenni és lealacsonyítani, pártját abban a színben tüntetni fel, hogy az a kormánypárt érdekeit szolgálja. Ez az állítás pedig messzebb áll az igazságtól, mint *Makó Jeruzsálem*től. — De hát a *Mitrovics* hiveinek minden eszköz jó, hogy egy-egy önállóan gondolkozni szerető egyháztagot megnyerjenek a debreczeni papság után kapaszkodó *Mitrovics*nak. Mikor a debreczeni egyháznak, az adnisztratióban kiváló lelkészét választották, akkor nem volt szégyen a fényes debreczeni gyülekezetre nézve, hogy azelőtt *Bagaméron* hirdette az evangéliumot. Nem bizony. Mert független párti volt. Most másként okoskodnak a főfő kortesek. Mert így látszik biztosnak nem csügán *Mitrovics*nak megválasztatása, de az által a szélsőbal győzelmé. Vajjon hol adták ki azt a moraliter terrorizáló jelszót: aki szavaz velünk, az nem tartozik a mi pártunkhoz! Nem a *Szele György* hivei közt, — aki nem annyira nem avatkozik bele a politikai pártélet mozgalmába, hogy választói jogát az utolsó követválasztásoknál soha sem gyakorolta. Pedig kapacitálták ám erről is, arról is. — A józanul gondolkozó, hitéhez ragaszkodó, egyházat igazán szerető debreczeni nép pedig nem azt nézi, ki milyen elvű képviselőre szokott voksolni, hanem olyan papot kíván, aki a feltámadott *Krisztust* hirdesse, a ki minden ízében lelkipásztora legyen.

— **Vállalkozók figyelmébe!** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1896. évben esetleg 3 éven át szükségendő fém, acél és vasnemű anyagok szállítását biztosítani óhajtnám, ez iránt nyilvános pályázatot hirdetett. Az ajánlatok legkésőbb f. év szeptember hó 28-áig a m. kir. államvasutak igazgatóságához Budapest *Andrássy ut 75. sz.* beküldendők; a pályázatra vonatkozó tárgyak jegyzéke, valamint annak feltételei pedig a kamara irodájában: *Hatvan utca* saját ház a rendes hivatalos órák ajatt megtekinthetők.

— **Uj restauráció** *Sz. Dávid* Istvánnak *Kossuth* utczai vendéglője a *Bánky*-féle (most *Kardos*) régi házban nem csak kitűnő

konyhájával kíván versenyezni a többi első rangú hasonló üzletekkel. Csin és berendezése tekintetében is első akar lenni. A ház tulajdonosa *Kardos László* nagykereskedő az udvar hátulsó részén *Röszler Richárd* építész tervei szerint közel száz m² méter területű éttermet épített, magas üvegfedéllel, barokk stílusban. Az új étterem az októberi nagy vásárra nyílik meg. Az új étteremnek tágas kerthelyisége is lesz, amennyiben a piac-utczára néző tábornoki (*Dobozy*) ház véntáktól árnyalt kertjét a várostól bárbe vették s azt a szerződés idejére a vendéglőhöz csatolták.

Városi és megyei hírek.

* **Rendőrök fizetése.** A városi közgyűlés közelebb föleboemelte a gyalog- és lovas rendőrök fizetését. A gyalogrendőröknek havi 26, a lovas rendőröknek pedig évi 450 frot szavazott meg. A belügyminiszter ezt a határozatot, mely 1896 január 1-én lép hatályba, ma érkezett leirata szerint jóvá hagyta.

Az anyakönyvvezető hivatal hivatalos órái Debreczenben. A város közigazgatási bizottsága holnapután csütörtökön délután három órakor a városháza nagytanácsstermében gróf *Degenfeld József* főispán elnöke alatt ülést tart. Ennek az ülésnek a rendes havi jelentések elbírálása mellett legfontosabb tárgya a debreczeni anyakönyvvezető hivatal hivatalos óráinak a megállapítása lesz.

Törvényszéki csarnok.

* **Esküdszéki tárgyalások.** Az új igazságügyi palota nyilvános végtárgyalási nagytanácsstermét október 18-án ünnepélyesen nyitják meg. Az első végtárgyalás, amit benne megtartanak, esküdszéki tárgyalás lesz. Ez alkalommal a *Békessy Gyula* kir. tan., tankerületi főigazgató által a *Gáspár Imre, Márk Endre és Simonyi József* ellen indított sajtópert tárgyalják. Ezt a sajtópört csakhamar két másik sajtópör tárgyalása követi. *Orosz István* mipepérsi lakos községi jegyzőnek *Sinay Károly* és társai ellen sajtóperében október 25.-én, *Oláh Ferencz* debreczeni lakosnak *Kemény Géza* szintén debreczeni lakos elleni sajtóperében pedig okt. 30-án tartják meg az esküdszéki végtárgyalást.

* **Ajárásbírószág költözködik.** A debreczeni járásbírószág megkezdte a költözködést. Tegnap egész nap folyt a nagy és nehéz munka, hogy a járásbírószágot az új igazságügyi palotába átköltöztessék. Ha ezzel készen lesznek, a vizsgáló bírószág, majd a törvényszék bünyügyi osztálya s a telekkönyvi hivatal költözik.

Táviratok.

A rengő Laibach.

Budapest, szept. 3 (A „D. E.“ ered. táv. Ér. d. u. 2 órakor.) Laibachban újabb földrengés volt, mely azonban csak kisebb szerencsétlenségeket okozott.

A fegyverletétel ünnepe.

Budapest, szept. 3. (A „D. E.“ ered. táv. Ér. délután 3 órakor.) Berlinből jelentik, hogy a sedani fegyverletétel napjának 25 éves évfordulójára a városban este fényes kivilágítást rendeznek. Az összes gárjaezredek kivonulnak s takarodóval járják be a várost.

Vasuti baleset.

Budapest, szept. 3. (A *Debr. Ell.* ered. táv. Ér. d. u. 4 órakor.) Bécsből jelentik, hogy *Cilli* állomáson két tehervonat összeütközött. Két kalauz súlyosan megsebesült, tíz tehervagocsi összetört.

Az én keresztfiam.

— Regény. —

Irta. Sz. Buday Etel.

(Folytatás.)

Anyám!... Az én édes anyám! kevésbé szerettem mint egy kutya kölyköt engemet! O, miért nem tagadja meg a természet működő ereje az ily természetellenes nőktől az anyaságot. Kik e nemes hivatást nem tudják betölteni, kik megcsufolják emberi vollokat szivtelenségükkel. Kik az anyai érzelmekben alább süllyednek az állatnál. Hiszen még az állat is szereti énjéből kivált hasonmását!

Hát csak a teremtés legtökéletesebb lénye, ki a felfogás legmagasabb fokán áll; az ember képes természetellenessé lenni és megtagadni a legmagasabb, legszentebb érzelmét, az anyai szent szeretetet? . . . O, mily nagy bánatot okozott ennek megtudása kis szívemnek s e bánat, mint sötét nyomasztó árny végig buzódott életemen.

Az oly gyermekek, kik az anyai szeretet büvös melegét soha nem érezték bánkódók lesznek. Valami sovargás tűnik fel valójokon, melyet a vágy idéz elő, soha nem élvezett anyai szeretet után.

Igy az én tekintetemből is valami sovargás, örökké várás tűnt ki, mintha az elmaradhatatlan, természet törvénye által rendelt szeretetre vártam volna mindég. Ó, vártam-vártam, de hasztalan!

Azután hogy megtudtam, anyántól nem vagyok szeretve, mélyző, kedélytelen lettem Ritkán kerestem már fel játszó pajtásomat Palkót. Nyughatott már az öreg hi Bodri incselkedésemtől. Nem becéztem többé kedvenc gatyás galambjaimat — nem a rektorék szép bóbítás tyukját, mely hozzám szokott úgy hogy ha látott csőrével csipkedett, oldalát hajtott fejével pislogott fel reám, okos ragyogó fekete szemével, kedvesen ketyogva hozzám mintha kis csibéje lettem volna.

Nem kellett már semmi; lekem elcsüggedt és naphosszat elültem csendesen, elnézve a sárgult falevelek hullását; s azt hittem, fáj a levélnek megválni az ágtól és és aggódó részvétellel kísérem ide-oda szállongását, kívánva: bár én is oly ágról hulló sárgult levél lennék. elsodorva az őszi szél által a semmiségbe, hol elpusztulva, nem gyitörhetne az elvált lomb után a vágy. O, mert én vagyódtam termő törsem védő lomja után, melyről leszakadva sinlődtam, az elhagyatottságnak dobva.

Szép őszi enyhe délután, künn ültem az udvaron a már dér által megcsipett sárgult pászton játszva lábammal, mintha azonkívül misem érdekelt volna. O, pedig ez csak látszat volt: mert minden figyelmem anyámra s a mellette sétáló kapitányra fordítám, mivel szorosan egymás mellett menve mamám hevesen beszélgetett.

A kapitány nem régen jött volt lóháton és anyám várni látszott reá: mert már jóval a tiszt érkezése előtt szokása ellen kin járkált az udvaron, gyakran feltűnően tekintgetve a tárt kapu felé.

Anyám kevésbé volt vidor, mint amilyen szokott volt lenni. Halvány arcán valami elfogodottság látszott szeméi meg oly vésztlőn csillogtak.

És én ezt gyermek léttemre is mind megtudtam figyelni: mert a magamra hagyatottság megtanított korán éretten elmélkedni.

A szép huszár kapitány egyre hevesebben beszélt. Egyes szavai hozzám is elhatottak és tisztán megértettem amint mondá „mit akar Riza? midőn újra közelemben jöttök ezt mondá „ez így továbbra tartatatlán“

Rövid idő múlva, anyám fogatni parancsolt és én egy megmagyarázhatatlan érzéstől megkapva, anyámhoz rohantam midőn utra készen felöltözve ki jött a házból és merészen kiáltam.

— Mama!... drága mama!... vigyél magaddal... Ó kérlek vigyél magaddal! . . .

Csengő kérelmem meghatotta anyámat s némi lágyssággal válaszolt.

— Most nem vihetlek Lili . . . majd máskor.

— Most... most vigyél engem, mostan akarok kocsizni édes mama.

— Már mondtam — szolt némi türelmetlenséggel — hogy mostan nem vihetlek — némileg szelidülve folytatá — fogadj szót . . . légy jó . . . menjél dadáddhoz.

De én mindent, csak ezt nem akartam, azért erősen átkulcsoltam derekát s nem engedtem menni és míg ő karjaimból igyekezett menekülni, addig egyre kértem, rimánkodva, hogy vigyen magával és e saját sáros makacsodásom indokolatlan volt, mert máskor sem szokott magával vinni ha kocsizni ment. De hiába minden emberben van valami az állatból, így annak ösztönéből is, mi a közeledő veszélyt megérezeti véle. Dulakodásunknak végre a kapitány vetett véget. Engem kíméletlen elrántott és anyámat gyorsan a kocsihoz vezette.

Utánok iramodtam. Bele kapaszkodtam sivitva anyám ruhájába. Ez erős ragaszkodásom nyilvánulására, anyám meghatottan, lehajolva szemeimbe tekintett és gyöngéden homlokán csókolt.

(Folyt. köv.)

Vegyes hírek.

*** Károlyi Gábor temetése.** Károlyi Gábor holttestének beszentelésére tegnap fényes egyházi segédlettel folyt le. A ravatalt tömérdek koszoru borította. A beszentelésen óriási és intelligens közönség vett részt. Notabilitások nagy számmal jelentek meg. Köztük Szilágyi Dezső képviselőházi elnök és Gromon Dezső államtitkár. A koporsót az Entreprise de pompes funebres este Debreczenen keresztül Kaplonyba, szállította hova a család tagjain kívül a függetlenségi- és 48-as párt részéről Sturmman Albert és Luby Géza, Czegléd városa részéről pedig Gubody polgármester kísérték el.

*** Egy polgárcsalád története.** Morvaországnak egyik kis városából oly hirt közlenek, melynek regényesen dramatikusságával Zola is bizvást foglalkozhatnék. Egy hathetes gyermekleány elvesztette anyját és az apa egyszerű plárembernek ajándékozta a gyermeket. Az örökbe fogadó szülők gondosan nevelték a leánykát és később egy vagyontalan, de derék kereskedő feleségül vette őt. A kereskedő hosszas küzdés után a vagyonosodás felé közeledett, de egy borzasztó büntetés, mely eddigelé felderítetlen maradt, véget vetett a szerencsének. 1893. okt. 16-án ugyanis az asszonynak fogadott szüleit meggyilkolták. Rablás nem történt és a tetteseket elfogni nem sikerült. A rémes katasztrófa súlyos idegbajt szerzett a nőnek, a miből még mostanáig sem épült fel teljesen. Ezen kívül örökös erkölcsi és anyagi gondokkal is kellett küzdeni. A kereskedő feleségért a meggyilkolt házaspár hat évvel haláluk előtt, főörökösévé tette. És midőn később kitűnt, hogy a hagyatéknak nagyon is tul van terhelve, az asszony és a férje az elhunytak becsületét igyekeztek megőrizni. A férj odaadott mindent, eladta még üzletét is, hogy az örökös adósságokat megfizethesse. De a terheket végre nem bírta el. A butorok az ágyak, de még az asszony égyásruhája is árverésre került volna, midőn az asszony kölcsönzött pénzzel Bécsbe utazott, kihallgatást kért az akkori pénzügyminiszternél. A miniszter táviratilag felüggesztette az árverést. Az örökös házastársát terhelő egy kis jelzálogkölcsönön kívül lelkiismeretes örökösök az összes adósságokat lefizették. Most az a ház is árverésre kerül, mert a házastársak nem képesek 80 trt kitevő negyedévi kamatokat megfizetni. A férjnek gazdag rokonai megtagadják e

segélyt, — mert ők mint csehek elfordulnak a némettől. Az asszony egy nagynevű egyházfőnök rokona, de ez meg azzal utasította el, hogy oly embernek a leánya, aki szegényt hozott a családra, mert zsidó leányt vett el feleségül.

Közgazdaság.

Szőlőművelésünk fejlesztése érdekében.

(Folytatás és vége.)

A szőlőkultúra terén 29 évi működésem ideje alatt szőlőgyűjteményemre nyert díjakat, legmagasabb elismeréseket s minden néven nevezendő elismeréseket a modern szokástól eltérőleg katalogusomban nem sorolom elő. Legnagyobb megnyugvának veszem, ha a tisztelt megrendelőim a tölem vásárolt szőlőfajokkal és egészséges, életképes, fajtiszt szőlővesszőkkel meg lesznek elégedve.

Mintaszőlőtelepem Kecskemét és Nagy-Kőrös között a déli állami vasutszélén, „Katonatelep“ vasuti állomás mellett fekszik.

Területe: 117,500 □ méter, vagyis 23 1/2 kat. hold.

Évi szőlővessző hozama 800,000—1.000,000 (egy millió) darab. — A szőlővessző szállítás ideje: őszzel november hó 10-től december hó 15-éig, tavasszal márczius hó 1-től április hó 20-áig.

A csomagolás ládában gondosan eszközöltetik.

A vesszők értékének felét kérem a megrendelésekkel beküldeni, a maradékosztag pedig utánvétellel egyenlített ki.

Hogy a szállításban fennakadás ne történjék, kérem a megrendelési ívet pontosan kitölteni.

A megrendeléseket kérem Szőlőskér, u. p. S.-A.-Ujhely küldeni.

Tisztelettel

Mathiász János.

Közli aztán Mathiász a szőlővesszők árát is, de ekkor az árjegyzék adatait is közölni lévén szükséges, mi azt mellőzzük.

* * *

Imé, ezekben számoltam elő a kecskeméti nagyobb szőlőtelepeket, melyek — úgy az állami, mint a magánosokéi — kéz-kezet fogva, egymást támogatva haladnak a kitűzött cél felé, hogy a szőlőművelést, hazánk közgazdasági emelkedésének ez ismét hatalmas lehetőséget minél erősebbé, tökéletesebbé tehessek, olyanná, mely fölvehesse a mérköző harcokat Európa legkiválóbb szőlőtermő országaival.

Mi debreczeniek, — valljuk be még egyszer — e téren nagyon hátul maradtunk.

Annál inkább becsüljük hát meg saját új szőlőtelepünket, s járjunk abba, mint iskolába megtanulni: mit tehetünk, mit kell tennünk szőlőművelésünk fejlesztése érdekében.

Kecskemét már is gazdag s még sokkal gazdagabb várossá lesz az által, hogy óriási szorgalommal Európára szóló szőlőszeti és gyümölcsészeti kulturát teremtett magának.

Próbáljuk meg, kísérsük meg nyomdokaiba lépni e téren.

Találjanak utat és módot szőlőtelepünk vezérberei, hogy mint lehetne onnan és kik által az okszerű homoki szőlőtermelés titkait egy kissé ellesni, megtanulni és hozzánk is áthozni.

Én rámutattam a forrásokra, honnan e nemzetgazdaságilag oly végtelenül fontos ismeret, átment már a gyakorlati életbe.

És épen ez volt a célom.

X. y.

*** Elvi jelentőségű határozat.** A nagyváradi közlegelőn egy lépfene eset fordult elő. A hatóság a beteg állatot kiirtatta, s a szükséges óvintézkedéseket megtette; s azzal felterjesztést tett, hogy a legelőre nézve kimondassék-e a zárlat. A földművelésügyi miniszter döntése e tárgyban már leérkezett a város közönségéhez s ez annál

érdekesebb miniszter u gelő az elő nem zára azonban a érintkezést vosi megfig ből zárassa

B Gyenes é u. 6. sz.) tu

Gabon vételked daczára e 5 krral ol

Tiszav mm. 6.75 fr 6.65 fr . 15 fr. 100— 100—81 500—81 r

Hatá hább árfo lanyhán realizációj gal zárul árfolyam vásárlási mérsékelt

B u

R o

Ten

Z al

Rep

B u

R o

Te

Z a

Re

Idő

Au

Magyar

400 kg

Öreg k

ronkint

50—50

251—3

Fiatl

sulyban

szedett

sulyban

220—2

200 k

— Kö

sulyban

H

kik k

debrec

mely a

van, a

U

takar

távols

egyen

tása v

vagy

kell n

mag

város

M

fák

egyen

keres

érdekesebb, mert elvi jelentőséggel bír. A miniszter ugyanis kimondotta, hogy a közle- gelő az előfordult egy lépése miatt nem zárandó el teljesen. — Intézkedjék azonban a hatóság, hogy az elbullott állattal érintkezésben volt állatok 14 napi állator- vosi megfigyelés alá véssenek és a forgalom- ból zárassanak ki.

Budapesti áru-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi iktet (Nádo u. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr“ részére Budapest, szept. 2.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet. Buzát ma jól kínálták, a vételkedv kedvező volt, s az iráyzat ennek dacára ellanyhult, elkelt 55,000 mm. 2 1/2 — 5 krral olcsóbb áron.

Ela dások:

Tiszavidéki új 200—83, mm. 6.75 frt. 100—83 mm. 6.75 frt. 300—82 mm 6.65 frt 2.00—82 mm. 6.65 frt. 150—82 mm. 6.62 1/2 frt 100—81 mm. 6.65 frt. 100—81 mm. 6.65 frt. 100—81 mm. 6.65 frt 100—81 mm. 6.67 frt. 600—81 mm. 6.68 frt 500—81 mm 6.68 frt. 100—81 mm. 6.57

3 havi időre

Határidő-üzlet. Amerikából tegnap lany- hább árfolyamokat jelentettek, mire nálunk is lanyhán indult az üzlet búzában, s tetemes realisátiók következtében tetemes lanyhaság- gal zárult is. Tengeri változatlanul szilárd árfolyamokon indult, s közepes élénksegű vásárlási kedvre ugy zárult is. Zab és rozs mérsékelt forgalom mellett változatlanok.

Zárlat 1 óra:

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Buza szept.-októ-berre 1895, márcz.-ápr.-ra 1895, Rózsa szeptem.-okt.-re 1895, Tengeri jul.-aug.-ra 1895, máj.-juniusra 1895, Zab őszre 1895, Repce aug.-szept. 1895.

Zárlat 4 óra:

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Buza szept.-okt. 1895, márcz.-ápr.-ra 1895, Rózsa szept.-okt.-re 1895, Tengeri jul.-aug.-ra 1895, máj.-juniusra 1895, Zab őszre 1895, Repce aug.-szeptre 1895.

Időjárás derült. meleg.

Kőbányai sertés vásár.

Aug. hó 27. Hizott sertés áruk: 1 Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint 400 klgramm felüli sulyban) 36 krtól 37. krig Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm ronkint 34.-tól— 37— krig. Fialat nehéz (pá- 50—50 320 kilogramm felüli sulyban 251—3 1/2 krig. Fialat közép (páronkint) Fialat 20 kilogramm sulyban 50—50 1/2 krig sulyban könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő szedett 50 krtól 51 1/2 krig. II. Magyar sulyban) Nehéz (páronkint 280 klg. felüli 220—280 — krig. Közép (páronkint 200 krig. — terj. sulyban) — Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban — krtól — krig.

Közönség köréből*)

— A rendőrség figyelmébe. —

Hogy minő vésznek vannak kitéve azok, kik kocsin, vagy szekeren közlekednek a debreczeni hajdu nánási vasut sorompójánál, mely a németutczai és postakertek között van, azt csak az tudja, ki naponta ottan jár. Ugyanis sorompó ör nincsen, hanem takarékosági szempontból 300 méternyi távolságból vassodrony segítségével azon egyén eresztgeti le a sorompót, kinek hiva- tása volna a raktárból az árukat kiadni, vagy felvenni, tehát a feleknek addig várni kell míg a vonatok közlekednek, már az maga nem méltányos eljárás egy ily nagy város forgalmával szemben.

Másodszor oly nagy távolságról, és a fák által eltakarva az a megbizott egyén nem is láthatja, hogy szekér hajt-e keresztül vagy nem?

Igy történt a napokban is, hogy egy lépésben hajtó kocsisra reá eresztette a sorom- pót; csupán véletlennek köszönhető, hogy képes volt a kocsis vissza rántani a lovakat annyira hogy az agyonzúzástól még megme- nekülhetett.

Én magam több esetet tudok és ma- gammal is megtörtént, hogy semmit nem sejtő es áthaladó szekerekre reá eresztették ezen sorompót.

Tekintve, hogy itt igen élénk forgalom van, mert itt vezet Szoboszló felé egyik ország ut, továbbá tanyákra, két téglavetőbe és kertekbe itten járnak, szükséges, hogy ezen miserabilis állapot, életbiztonsági szem- pontból rendőrileg mielőbb megszüntetessék:

Kertilakos.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: Eötvös K. Lajos

Főmunkatárs: Koncz Ákos.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1895. május hó 1-től. —

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Table of train departures from Debreczen. Columns include destination (Budapest, P.-Ladány, Szatmár, etc.), time, and train type (gyorsvonat, kocsik).

Budapestre érkezik:

Table of train arrivals to Budapest. Columns include origin (Debreczen, Kassára, etc.), time, and train type.

Budapestről Debreczenbe indul:

Table of train departures from Budapest to Debreczen. Columns include destination, time, and train type.

Debreczenbe érkezik.

Table of train arrivals to Debreczen. Columns include origin (Budapest, Nagyvárad, etc.), time, and train type.

*) Közvetlen kocsí Budapestről Miskolcra át.

*) Közvetlen kocsí (Junius 15-től Szept. 15,

Table of train arrivals to Debreczen from Kassára and other locations. Columns include origin, time, and train type.

NEWSORA

a debreczeni közhasználatu távbeszélő hálózatba bekapcsolt ELŐFIZETŐKNEK betűrendben.

Large list of subscribers to the telegraph network, including names and addresses. Columns include subscriber name and address details.

27 Rendőr alkapitányság II ker.	141 Sány és Guttman czé ment gyár.
45 Rendőr alk. III. ker. bejentesi hivatal.	57 Tafler Ignác irodája. 171 Tanfelügyelőség.
100 Rendőr alkapitányság IV. kerület éjjeli őrség.	58 Termény- és áru közraktár.
31. Rendőr főkap. magánlak	110 Tüdös János ügyvéd.
41 Rendőr kapitánysági éjjeli őrség.	129 Theresianum. 119 Tóth Gyula vasraktára
87 Rendőr főkapitányság.	29. Tóth Gyula vasüzlete.
56 Rendőrség az indóházánál.	187 Terakotta, majolika és kályh-gyár.
197 Rendőráll. Csicsogón.	188 " " belső irodája.
192 Riesz Lipót czukrasz főüzlete.	188 Tóth Kálmán építész. mérnök.
7 Részvény-szertőzde. külső raktára.	134 Tóth Gyula vasbutorraktára.
72 Részvény szertőzde városi irodája.	181 Tóth-féle tégl- és cserépgyár.
109 Riesz Henrik kocsi-gyáros.	51 Tóth István építési irodája.
80 Riesz Lipót czukrasz-dája.	61 Turai Farkas közve-títő irodája.
130 R. kath temetőőr lak.	107 Tüzlőtő főparancsnok lakása.
128 R. kath templom sekr.	96 Tüzlőtőszög.
108 Roos Jakab fakeresk.	47 Tóth Béla építész.
63 Rosenberg Albert özvegye és fia szállító czég.	174 Trnka Gottlieb gőzmalma.
86 Rosenberg Adolf. "Frohner szálloda bérője.	32 Varga Ferencz mű-építész.
15 Rosenberg Simon a Baross kávéház tulajdonosa.	28 Városgazdai hivatal.
5 Rothschnek V Emil gyógyszer-tára.	25 Városház (elnökség).
99 Rothschnek V Emil lakása.	26 Városi főszámvevőség.
177 Rosenthal Dániel liszt üzlet.	97 Vásártér (baromvásár).
71 Rösler, Berger és Horváth téglagy. iroda.	42 Vilmos Lajos az Angol Királynő száll. tulajdonosa.
182 Szenczky és Velkovits.	183. Vilmos Ferencz veudéglős
143 Sány Béla lakása.	62 Weichinger Károly "Hungária" kávéház tulajdonosa.
158 Schwarz Vilmos butorgyáros.	133 Weinberger Lajos üzlete.
6 Sesztina Lajos vaske- reskedése.	180 Weisz Sándor lakása.
163 Szabó Kálmán szikviz-gyára.	76 Weisz Léwy irodája.
136 Szabó Lajos és fiai nagykereskedése, iroda.	92 Weisz Sándor divatüzlete.
146 Szabó Mihály hentes üzlete.	127 Dr Wolafka Nándor vál. püs. lak.
123 Szent-Királyi Tivadar keresk.	73 Zádor Lajos div üzlete.
50 Szikszay Lajos épít.	156 Zichermann Hermann és a Debr Nagyvár. Ert. szerk.
93. Szedlák és Vámos.	
111 Szluka István szikvizgyára.	

Debreczeni telefon vállalat.

Figyelmeztetés:

A központi hivatalban a bekapcsolás csak akkor telje- sítethető, ha az előfizető a hívott számát és nem nevét mondja be

6847.

1895.

Árverési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város Tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő földek

1. A Téglás kert melletti 26 hold és 1208 □ öl föld.

2. A Boldogfalvai kert melletti 36 hold föld.

3. A Varga kert melletti 21 hold és 1276 □ öl föld.

4. A Postakert melletti 18 hold és 300 □ öl föld.

5. Az Apafa erdő alatti 441 hold és 26 □ öl föld, a folyó évi október 1 től 6 évre, továbbá

6. A Salétrom katonai laktanya melletti 5 hold föld és:

7. A mesterutczai sorompó melletti 1³/₄ hold föld, folyó évi október 1-től 3 évre, f. 1895. évi szeptember hó 17-én d. e. 9 órakor a városháza nagytermében tartandó nyilvános árverésen, a számvevőségénél megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adni.

Miről az árverelni óhajtok azzal értesítettnek, hogy a feltételekben jelzett kikiáltási árak 10 %-át bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez előre letenni tartoznak.

Debreczen, 1895. augusztus 29.

A városi Tanács.

Szives tudomásul!

Az egész országban oly nagy hírnévnek örvendő

brassói és gácsi

gyapjuposztókból

már raktárunkra érkeztek az

őszi és téli ujdonságok.

Mindég készletben vannak

FIU INGEK

darabja 1 frt 25 kr.

Férfi Chiffon ingek

1 frt 50 krtól kezdve.

A hirneves Schroll-féle Ghifonokból

1'90, 2'20, 2'60 kr.

GALLÉROK, KÉZELŐK,

NYAKKENDŐK, HARISNYÁK,

E S E R N Y Ő K

1 frt 10 krtól kezdve.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózsater.

Eladó bükkmak.

Felsőfalu község határán levő tagosított helyen 3000 holdas idei bükk-makk termése jutányosan eladó. Van közepén ház és több patak.

Ezenkívül Sárköz-Ujlakon Lázár Lajos gazdaságában 100 szekér lohere széna vagy bükkönyszéna eladó, oly feltétel mellett, hogy azt ott helyben fel kell étetni, a mihez hozzá való helyiség van. Értekezhetni **Lázár Lajosnál** Sárköz-Ujlakon Szatmármegye.

Kérem
ne tessék elfelejteni

ha szolgálgóját elküldi bevásárolni, egy darab

Bergmann-féle

liliumtej-szappant

hozatni. Ez a legkitünőbb szappan, a bőrt gyengédé, bársonyszerűvé, az arcnak pedig vaski, fehér színt kölcsönöz. Legjobb szer vala menni borbetegség ellen.

Határozottan

Bergmann-féle

liliumtej-szappant

Bergmann és Társától

Drezda és Tetschen ^{a/E.}

tessék kéretni, mert már rendkívül sok silán y utánzat létezik.

Kapható darabonként 40 krjával:

Rothschnek V. Emil gyógyszer-tárában és **Faller Gyula Csanak József** üzletében; a legtöbb gyógyszer-tárban, drogueriában.

Zwei Bergmannen.

Ruha-szövetek és diszítések,
PIQUET, SATIN, TOILE
és egyéb mosó kelmék,
NAPERNYŐK,
NŐI és GYERMEK-KÖTÉNYEK
nagy választékban

Gyenes Lajos
női divatüzletében.